

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 80 | 27 Aralık 2021-2 Ocak 2022

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 22 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir [görüş belgesinde](#) söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir [veritabanı](#) vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

27 Aralık: Eşi Gülen hareketiyle irtibat nedeniyle tutuklu bulunan kanser hastası [Leyla Kurt](#), şartlı tahliye zamanı gelmesine rağmen tahliye edilmeyen eşine veda edemeden vefat etti.

29 Aralık: Gülen hareketiyle irtibatlı olmakla suçlanan 68 yaşındaki ileri derece kanser hastası Refik Yeşil [gözaltına alındı](#), ardından tutuklanarak cezaevine gönderildi.

27 Aralık: Önde gelen insan hakları savunucuları; şeker, tansiyon ve kalp rahatsızlıkları bulunan hasta mahkum Yusuf Akbaba'nın hayati tehlike altında bulunduğunu [duyurarak](#) tahliye edilmesi çağrısında bulundu.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı [Yusuf Bilge Tunç'tan](#) bir haber alınamadı. Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü

bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

30 Aralık: İnsan Hakları Derneği tarafından yayımlanan bir [raporda](#) Ocak 2021 ve Kasım 2021 ayları arasında 13 kişinin resmi prosedürlere riayet edilmeksizin alıkonulduğu ve ardından serbest bırakıldığı açıklandı.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

27 Aralık: İstanbul'da polis, bir işçi gösterisine müdahale ederek 9 kişiyi [gözaltına aldı](#).

27 Aralık: Ankara'da polis, bir işçi gösterisine müdahale ederek 4 kişiyi [gözaltına aldı](#).

28 Aralık: Hakkari Valiliği il sınırları içerisinde her türlü açık hava toplantı ve gösterisini bir gün boyunca [yasakladı](#).

30 Aralık: İstanbul'da polis, cezaevlerindeki hak ihlallerine ilişkin olarak düzenlenen bir gösteriye müdahale ederek 11 kişiyi [gözaltına aldı](#).

31 Aralık: Mart 2020'de düzenlenen bir kadın hakları gösterisi nedeniyle yargılanan 35 kadının bir İstanbul mahkemesinde gerçekleştirilen duruşması sırasında mahkemenin hakiminin kadın cinayetlerinin protesto edilmesini eleştirdiği [duyuruldu](#).

2 Ocak: İstanbul'da polis, HDP tarafından organize edilen bir gösteriye müdahale ederek en az 10 kişiyi [gözaltına aldı](#).

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

27 Aralık: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, aralarında bir eski Merkez Bankası başkanının da bulunduğu beş önde gelen iktisatçı hakkında, Türk

lirasının değerinde yaşanan dūřuřle ilgili yaptıkları yorumları nedeniyle [suç duyurusunda](#) bulundu.

28 Aralık: Antalya'da polis, 24 Ekim tarihinde geręekleřtirilen bir HDP mitinginde terörizm propagandası yapıldığı iddiasıyla başlatılan bir soruşturma kapsamında, 12 kişiyi [gözaltına aldı](#). Gözaltına alınan kişiler ertesi gün serbest bırakıldı.

28 Aralık: İzmir'de polis, İngiltere'de yerleşik Alevi sivil toplum lideri İsrail Erbil'i, bir anma etkinliğinde yaptığı konuşma nedeniyle [gözaltına aldı](#).

28 Aralık: Sosyal medya platformu Facebook, Mezopotamya haber ajansının sayfasını [kapattı](#).

29 Aralık: Boğaziği Üniversitesi'nin eski fakülte üyelerinden olan akademisyen ve belgesel yapımcısı Can Candan, Temmuz ayında üniversiteden ihraç edilmesinin sosyal medyadaki bir mesajına yönelik idari bir soruşturma neticesinde geręekleřtiğini [açıkladı](#).

30 Aralık: İzmir savcıları, HDP eř başkanı Pervin Buldan hakkında bir [soruşturma başlattı](#). Kürt siyasetçi, HDP İzmir bürosuna yönelik Haziran ayında geręekleřtirilen bir kanlı bir saldırının faili olduğu iddia edilen şahsın duruşması sırasında mahkeme heyetine hakaret etmekle suçlanıyor.

30 Aralık: Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, yayınları sırasında hükümete karşı eleştirel yorumlar yapılması nedeniyle Halk TV, FOX TV ve TELE1 kanallarına [para cezası](#) verdi.

30 Aralık: İstanbul savcıları, muhalefet siyasetçisi Canan Kaftancıoğlu hakkında, partisi tarafından bastırılıp dağıtılan ve kara para aklamakla suçlanan hükümete yakın bir iř insanına ilişkin yorumlar içeren bir broşür nedeniyle [soruşturma başlattı](#).

30 Aralık: Gazeteci Sevilay Yılman hakkında, kaleme aldığı iki köşe yazısında İçişleri Bakanına hakaret ettiği suçlamasıyla savcılar tarafından [soruşturma başlatıldı](#).

31 Aralık: İstanbul'da bir mahkeme, gazeteciler Mahir Kanaat, Ömer Çelik, Tunca Öğreten, Eray Sargın ve Metin Yoksu'yu, eski maliye bakanlarından birinin sızdırılan e-postalarına ilişkin olarak yayınlanan haberler nedeniyle, terörizm suçlamasıyla 1 yıl 8 ay hapis cezasına [mahkum etti](#).

31 Aralık: Anayasa Mahkemesi, terörizm suçlamasıyla dört yıla yakın süre tutukluluk yaşayan gazeteci Cemal

Azmi Kalyoncu'nun başvurusuna ilişkin kararında, Kalyoncu'ya yönelik herhangi bir hak ihlali bulunmadığına [karar verdi](#).

31 Aralık: Eskişehir Valiliği, muhalefet partisi CHP tarafından partinin il binası üzerine asılan bir pankartın kaldırılması yönünde [talimat verdi](#). Pankartta hükümetin parasal politikalarına ilişkin eleştirel ifadeler yer alıyordu.

2 Ocak: İstanbul savcıları, oyuncu İlyas Salman hakkında, sosyal medyada paylaştığı bir videoda devleti aşağıladığı suçlamasıyla [iddianame hazırladı](#).

YARGI BAğIMSIZLIğI VE HUKUK DEVLETİ

27 Aralık: Ankara'da bir idari mahkeme, Adalet Bakanlığının şikayeti üzerine, iki avukatın mesleki lisanslarını [iptal etti](#).

31 Aralık: Anayasa Mahkemesi, terörizm suçlamasıyla dört yıla yakın süre tutukluluk yaşayan gazeteci Cemal Azmi Kalyoncu'nun başvurusuna ilişkin kararında, Kalyoncu'ya yönelik herhangi bir hak ihlali bulunmadığına [karar verdi](#).

KÜRT AZINLIK

28 Aralık: HDP'nin İstanbul'daki bir bürosuna saldırın silahlı bir saldırgan, bir parti çalışanını [yaraladı](#).

28 Aralık: Antalya'da polis, 24 Ekim tarihinde geręekleřtirilen bir HDP mitinginde terörizm propagandası yapıldığı iddiasıyla başlatılan bir soruşturma kapsamında, 12 kişiyi [gözaltına aldı](#). Gözaltına alınan kişiler ertesi gün serbest bırakıldı.

28 Aralık: Edirne'de polis, HDP yöneticisi Zeynep Karaman'ı, 2014 yılında Kürt çoğunluklu illerde yaşanan geniş çaplı protestolara yönelik bir soruşturma kapsamında [gözaltına aldı](#). Karaman daha sonra çıkarıldığı mahkeme tarafından tutuklandı.

28 Aralık: Sosyal medya platformu Facebook, Mezopotamya haber ajansının sayfasını [kapattı](#).

30 Aralık: İzmir savcıları, HDP eř başkanı Pervin Buldan hakkında bir [soruşturma başlattı](#). Kürt siyasetçi, HDP İzmir bürosuna yönelik Haziran ayında geręekleřtirilen bir kanlı bir saldırının faili olduğu iddia edilen şahsın duruşması sırasında mahkeme heyetine hakaret etmekle suçlanıyor.

2 Ocak: İstanbul'da polis, HDP tarafından organize edilen bir gösteriye müdahale ederek en az 10 kişiyi [gözüne aldı](#).

DİĞER AZINLIKLAR

28 Aralık: İzmir'de polis, İngiltere'de yerleşik Alevi sivil toplum lideri İsrail Erbil'i, bir anma etkinliğinde yaptığı konuşma nedeniyle [gözüne aldı](#).

31 Aralık: İstanbul'da bir protestan kilisesinin kapısına ırkçı ifadeler [yazıldı](#). Olayla ilgili olarak bir şüphelinin gözüne alındığı, daha sonra serbest bırakıldığı duyuruldu.

CEZAEVİ KOŞULLARI

28 Aralık: Muhalefet milletvekili Gülize Biçer Karaca, son 25 yıl içerisinde Türkiye'deki cezaevlerinde toplam 645 mahkumun intihar ettiğini [raporladı](#).

30 Aralık: Adana'daki bir cezaevi, ağız içi aramayı reddeden bazı mahkumların hastane sevklerini [durdurdu](#).

31 Aralık: Anayasa Mahkemesi, başka bir cezaevinde tutulan eşini aramasına 15 ay boyunca izin verilmeyen bir mahkuma tazminat ödenmesine [hükmetti](#).

1 Ocak: Diyarbakır Barosu'nun yayımladığı bir raporda, 2021 yılında cezaevlerinde yaşanan hak ihlallerinde kayda değer bir artış görüldüğü ve cezaevi şartlarının kötüye gittiği [açıklandı](#).

MÜLTECİLER VE GÖÇMENLER

28 Aralık: Aşırı sağcı milletvekili Ümit Özdağ, Suriyeli bir kuyumcunun dükkanına girerek çalışanların kimlik kartlarını göstermelerini istediği bir video [yayınladı](#).

28 Aralık: İzmir açıklarında botları devrilen iki göçmen [hayatını kaybetti](#).

29 Aralık: Bir neonazi grup, İstanbul'da bir üyelerinin Afgan bir mülteciyi döverken görüldüğü bir video [yayınladı](#).

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

29 Aralık: Elazığ'daki bir cezaevinde tutulan mahkum İbrahim Temel, ailesiyle görüşmesinde cezaevi

gardiyanlarının kendisine işkence ettiğini ve ölümle tehdit ettiğini [açıkladı](#).

30 Aralık: İnsan Hakları Derneği tarafından yayımlanan bir [rapora](#) göre, Ocak 2021 ve Kasım 2021 ayları arasında en az 66 kişi ajanlık dayatmasına maruz kaldı ve söz konusu hadiselerin çoğu gözaltı merkezlerinde veya cezaevlerinde yaşandı.

30 Aralık: Mersin'de narkotik polisleri evini yanlışlık sonucu bastıkları iki kişiye fiziksel saldırıda [bulundu](#).

30 Aralık: Afyon'daki bir cezaevinde gardiyanlar, çıplak aramaya direnen Cumali Yıldırım isimli bir mahkuma kötü muamelede [bulundu](#).

30 Aralık: Iğdır'daki bir cezaevinde gardiyanlar, çıplak aramaya direnen Hogir Batu isimli bir mahkuma fiziksel şiddet [uyguladı](#).

1 Ocak: Gümüşhane'deki bir cezaevinde gardiyanlar, Reşit İlhan isimli bir mahkuma kötü muamelede [bulundu](#).

KADIN HAKLARI

31 Aralık: Mart 2020'de düzenlenen bir kadın hakları gösterisi nedeniyle yargılanan 35 kadının bir İstanbul mahkemesinde gerçekleştirilen duruşması sırasında mahkemenin hakiminin kadın cinayetlerinin protesto edilmesini eleştirdiği [duyuruldu](#).